

دنیا است *

۱۱ هرگز به نماز جماعت حاضر نشود - خدا تعالی او

را بهر قدم ثواب ده نیکی بدهد - و ده گناه او

ببیمرزود - و ده درجه او بکشد کند *

۱۲ نزد خدا تعالی بوسه دهین روزه و اذان از

مشک خوشبو تر است *

۱۳ اگر خدا تعالی آسمانها و زمینها را اجازت سخن گفتن

بدهد - هر روزه دار را مقرب جنت دهد *

۱۴ همه چیزها را زکوة است و زکوة تن روزه

داشتن است *

۱۵ نماز مستون دین است - هرگز نماز را قائم نبود -

دین خود را قائم داشت - و هرگز نماز را ترک

داد - بنام دین عیبه را منهدم ساخت *

۱۶ هر چیزی را نشانی است - و نشان ایمان نماز است *

۱۷ هرگز ترک نماز کند - و دیده و دانشه نگذارد -

مشکر است *

۱۸ هرگز نماز نکند - ایمان ندارد - و هرگز زکوة ندهد -

- نمازش ادا نشود *
- ۱۹ ہرگز بسلام ابتدا کند۔ برحمتِ خدا و شفاعتِ رسول سزاوار تر است *
- ۲۰ کسے کہ پیش از سلام کزوں سخنے گوید۔ جوابش نترید *
- ۲۱ ہرگز مادر و پپر را بیازارد۔ بوسے بہشت نیابد *
- ۲۲ با پپر و مادر خویش نیکوئی کنیہ۔ تا پسرانِ شما بشما نیکوئی کنند *
- ۲۳ خوشنویسے خدا تعالیٰ در خوشنویسے مادر و پپر است۔ و تا خوشنویسے او در نا خوشنویسے مادر و پپر *
- ۲۴ پارسائے زباں خاموشی است *
- ۲۵ ہرگز خاموشی وزید۔ سلامت ماند۔ و ہرگز سلامت ماند۔ رشنگاری یافت *
- ۲۶ سہ چیز است کہ دل را سیاہ کند۔ دوست داشتنِ خواب و آرام و پپر خوارمی *
- ۲۷ ہرگز بسیار خورد۔ نسے بُوو۔ کہ زیہار شود۔ و ہرگز کہ خوردن عادتِ خود کند۔ دواسے او اندک بُوو۔
- چہ زیہار نشود *

۲۸ خندہ بسیار دل را ز میراند *

۲۹ ہر کہ سخن گوید تا ہنہشیبان وے رنخند - خدا

تعالے او را نگوئسار بدوزخ اندازد *

۳۰ رنجوران را عیادت گنید - و ہر جنازہ مسلمانان

حاضر شوید - و آخرت را یاد دارید *

۳۱ بیمار را روز اول باید پڑسید *

۳۲ پس از سہ روز عیادت بیمار واجب شود *

۳۳ ہر کہ بعیادت مریض روو - دست خود ہر پیشانی

یا دست او نہد - باز پڑسد - کہ چگونہ - مگر شخصہ

شما این است - کہ باہم مصافحہ گنید *

۳۴ ہر کہ بخدا و روز رقیامت ایماں دارد - ہمسایہ و

دھمان خود را عزیز دارد - و سخن پسندیدہ گوید -

وزنہ خاموش ماند *

۳۵ ہر جا کہ باشی - از خداے تعالے بہتر ہوں - و پاواش ہدی

بہ نیکی کن - و با مزوم بہ نیک خوئی معاملہ کن *

۳۶ با یک دیگر حسد نگنید - باہم بغض و کینہ نہارید -

و باہم دگر دشمنی و غیبت نگنید - و اگر مسلمانے

چیزے مے خورد۔ بر وے بیشی جُستہ آل چیز را
 مخرب۔ بندگان خدا و برادران ہم دگر شوید۔ رچہ
 مُسلماناں با ہم برادران ائمہ۔ پس یکے بر دیگرے
 ظلم نکند۔ آن را حقیر نشمارو۔ خوار مدارو۔ و
 تکذیب وے نکند +

۳۷ ہرکہ در وے انیس سہ چیز یکے بود۔ اگرچہ نماز
 کند۔ و روزه دارو۔ منافق باشد۔ یکے آنکہ چوں
 سخن گوید۔ دروغ گوید۔ دوم آنکہ چوں وعدہ کند۔
 خلاف کند۔ سوم آنکہ چوں یوے امانتے دہند۔
 خیانت کند +

۳۸ دروغ روزی را بکاہد +

۳۹ بزرگترین گناہاں شرک است۔ و نافرمانیے ماور

و پد و سخن دروغ نیز +

۴۰ خشم ایماں را پچناں تباہ کند۔ کہ ایوا آنکسین را +

۴۱ ہرکہ خشم فرو خورد۔ حق تعالیٰ عذاب از وے بردارد +

۴۲ جامہ سفید بہترین جافہاست +

۴۳ شخصے از رسول علیہ السلام پڑیید۔ کہ مزایک

سخنِ بفرمائید۔ کہ باز از کسے حاجت پُرسیدنِ مسئلہ
 نماند۔ فرمودند۔ بگو۔ رایاں آوزوم۔ بخدا تعالیٰ۔
 باز بر این سخن ثابت قدم باش *

دوست کی ملاقات

۱ السلام علیکم۔ و علیکم السلام۔ مزاجِ عالی؟ الحمد للہ۔
 دُعایِ جانِ شما! خوش آمدید؟ مزوم بخیر آمد؟
 کوچک و بزرگ سلامت؟ بے۔ ہم دُعا می کنند *
 ۲ بعد مدت تشریف آوزوید؟ این قدر نے التفاتی۔
 مُعاف وارید۔ چکنم کارہے دُنیا نے گزارند۔
 ہم دولتخانہ را بلد نبودم *

۳ بِسْمِ اللہ۔ جناب آغا! چہ بر وقت رسیدید!
 چاشت حاضر است۔ پیائید۔ نوش جاں فومائید *
 بندہ طعام خورده آمدہ ام۔ ایشہا ندارم * خیر چیزے
 اینجا ہم نوش جاں فومائید * بسر شما قسم است!
 کہ سیر بنتم *

۴ چاہے حاضر است۔ بخورید * مُعاف وارید آغا!
 نے خورم۔ کہ محشکی مے آرد * خیر از یک نینجاں

چہ مے شود +

۵ اسپ گیت را چہ کرودید - غر و ختم - چالاک بنود -
 این سبزہ خیلے خوب است - بسیار تیز است -
 غمیز را ہم تاب نے آرد - تا بہ تپچی چہ رسد +
 چہ سبب است فریب نے شود؟ آب و دانہ بہند
 بائہماے ولایت موافق نے آید - اسپ چالاک
 گاہے فریب نے شود +

۶ پیش خدمت شما چہ موجب مے گیرد؟ نان و
 شش ماہہ رخت + من پیش خدمت خود را
 پنج روپیہ شہریہ مے دہم + چہیت - کہ لاغر
 شدہ؟ سہ روز است کہ تب کرودہ - انکوں چہیے
 بہتر است - علاج ڈاکٹر مے کند + خیر خدایش
 شفا وہ +

۷ اجازت است؟ حالاً رخصت مے شوم + چرا چرا
 این قدر زودی؟ ہنشینید - ساعتہ حزن زہیم - و
 ولے خوش کنیم + خیر مے روم + گجا مے روید؟
 وقت وقت رفتن نیست - شب بسیار گذشتہ -

ہمیں جا خواب گنید + خیر حالا کہ کالنگہ بٹخار
تیار انت - مے روم - پس از یک ماہ
انشاء اللہ باز مے ایم +

نوکروں سے ضروری باتیں

۱ نظر قلی! برو - یک پیسہ را ماست رستاں -
قیماق ہم برائے چائے بگیری - آپ خوردن برہ -
ہمشدار کہ نریزد - گرم است - برو - آپ تازہ
از چاہ بیار +

۲ رکابے پلاؤ را پیشتر بگذار - نگاہ کن کامہ شوریا
کج نشود - زغال روشن کن - منتقل گذاشته بیار -
رگو قدرے چائے دم کنند - قدرے شیر ہم
بیندازند - کہ خشکیش را مے برو - نبات تہ نشیں
شدہ - چچہ برہ کہ بجنابم +

۳ گلابم عجاست؟ نختان بانات بیار - بند در زیر
جامہ بکش - بندہ سے قبا شکستہ اند - در خانہ برہ
کہ فورنت کنند - لباس دربار بیار - کہ وقت تنگ
شدہ - آمینہ پیش بگذار - کہ عامہ بر سر چچم +

۴ دو پیسہ حجام را بده + پیسہ ندارم + روپیہہ ریگیر
 و پیسہ بیار + ہنوز صراف دکان نکشادہ + بدکان
 قنادی برو۔ دو آنہ را حلوا بیار و باقی پیسہ ریگیر
 چند تا پیسہ آزدوی؟ روپیہہ قلب است۔ صراف
 نے گیرو + خیر ریگیر رہو +

۵ محمود! آفتاب بہ مغرب رفت۔ انکوں شام شد۔
 من بمسجد رفتہ نماز کردہ مے آیم۔ تو چراغ

روشن کن۔ کتاب و قلندرم روئے میز رہو +
 ۶ از شب چه خبر است؟ البتہ پاسے از شب

گذشتہ باشد۔ امروز مرا زود تر خواب گرفت۔
 فرش خواب رہینداز۔ کہ استراحت کنم۔ توشک را
 بتکان۔ لجان را پاپیں بگذار۔ وروازہ را ہمیش

کن۔ شمشداں سر طاقتیہ۔ کلید زیر بالینم رہاں۔
 چوں پارہ از شب بگذرو۔ مرا بیدار کن۔ کہ
 چیزے نوشتن دارم +

۷ چراغ روشنی کمتر دار۔ روغن در چراغ بریز۔ کہ
 خاموش نشود۔ گل ریگیر۔ سر قیلہ را پیش کن۔

در بازار رات و چپ چراغ گذاشته از گاز
روشن کنید۔ کہ چراغانِ خوبے شوو +

۸ حاجی صالح شنیدم کلکتہ میروی۔ رات رات ہ
بے آقا میروم + قدمتے بشما رجوع خواہم کرو باہست
انجام بدہی۔ بچست ہمیں ہوو شما را خواستہم +
بفرمائید آقا با جان و دل برائے انجام فرمائیشات
سرکار حاضرہم + زود بر مے گزوی یا خیر؟ تا یک
ماہ دیگر بر مے گزوم۔ کارے ندارم۔ پول نقد میبرم
ابریشم مے خرم و بر مے گزوم +
خوید و فروخت کی باتیں

۱ میوہ فروش حاضر انت + بیارید۔ گجاست؟ انار یک
سیر بچند آنہ میدہی؟ سیرے ہشت آنہ + سیب روپے
را چند؟ بست و بیج + خدا را روہیں۔ بابا رات بگو۔

آقا ہنور دشت ہم نکرودہ ام۔ از شما زیادہ نے خواہم
سیب نام انت۔ خیر پنچتہ انت + رنگش برینید بوش

۲ گنید۔ ازیں بہتر وگر چہ خواہد ہوو؟ ہرچہ خام باشد مال کن +

۳ در کتھی چیت؟ زعفران انت + یک تولہ بہ چند

آزمے وہی؟ بیچ آئے + بسیار گران است - ریس
 قدر گران جانی مکن بابا - کہ مے گیرو؟ حرف مرا
 گوش کن - در گران فروشی نفع نیست - اگر ازان
 مے فروشی - بسیار مے فروشی - نفع مے بری +
 خیر گفتہ شما بجاں منظور است - بگیریہ +

۴ ریں نافہ است؟ بے + یک نافہ بچہ قیمت مے وہی؟
 بیچ روپیہ + من ہم بگویم؟ بفرمائید - اگر چار روپیہ
 مے گیری - بگیری - وزن اختیار داری + خیر بگیریہ - ہرچہ
 پسند شما باشد - بزوارید + خود دو دانہ چمیدہ رہوہ +
 ہمہ اش یسان است - سرموے فوق نیست +

انتخاب از صد پند لفظاں

آے جان پند! خداے عزوجل را بشناس + ہرچہ از
 پند و نصیحت گوئی - شجاعت برآں کار کن + سخن باندازو
 خویش گوے + قدر مزدوم بدان - حق ہمہ کس بشناس +
 راز خود رنگاہدار + یار را وقت سخنی بیازنا + دوست را بشود
 دزیاں ازتخاں کن + از مزدوم ابلہ + تاوان رہزینیہ

دوستِ زیرک و دانا گزینس + در کارِ خیرِ جد و جهد نماے +
 سخن به محبت گوے + یاران و دوستان را عزیز وار + با دوست
 و دشمن ابرو کشاوه وار + مادر و پدر را غنیمت دان +
 استاد را زبنترین پر شمر + خرج باندازه دخل کن + در
 همه کار میان رو باش + جوانمردی پیشه خود کن + خدمت
 دشمن چنانکه باید ادا کن + چشم و زبان را نگاهدار + جامه
 و تن پاک وار + با جماعت یار باش + اگر ممکن باشد -
 سواری و تیر اندازی بیاموز + با هر کس کار باندازه ادا کن +
 سخن چوں بشب گوئی - آهسته و نرم گوے - و چوں بر روز
 گوئی - بهر سو نگاه کن + کم بخوردن و کم گفتن و کم گفتن
 عادت گیر + هر چه بنجود نپسندی - بدبجراں هم پسند + کار با
 دانش و تدبیر کن + نا آموخته استادی کن + بر چیز کسان
 دل میند + از بد اخلاصاں چشم و فامدار + در هیچ کار بے اندیشه
 مشو + تا کرده کرده مشمر + کار امروز بفرودا مینگن + با بزرگ
 تر از خود مزاح کن + با مزدوم بزرگ سخن دراز گوے +
 حاجت دشمن را قومید کن + جنگ گذشته یاد کن +
 مال خود بدوست و دشمن نماے + خویشاوندی از

خوشیاں مبر + کسانے را کہ نیک باشند۔ بعیت یاد مکن +
 بخود منکر + پیش مزدوم انگشت بدان و زمینی مکن +
 روبروے کساں بدان خدال مکن + آب دبان و زمینی
 باواز بلند مینداز + ہنگام فائزہ دست بر دہن رنہ +
 سخن ہزل آمیز مگوے + مزدوم را پیش مزدوم نجل مکن +
 نمازی بچشم و ابرو مکن + سخن گفتہ دگر بار مگوے +
 از سخنے کہ خندہ آید۔ حذر کن + شنائے خود پیش کسے
 گوے + خود را چوں نناں میارے + ہنگام سخن دست
 مجنباں + بہ بد آمد کساں ہمدستاں مشو + مزدوم را
 بہ بدی یاد مکن۔ کہ سودے ندارد + تا توانی جنگ و
 خصومت مساز + آزمودہ نیکاں جز بصلاح گھاں مبر +
 نان خود بر سفرہ دیگران مخور + در کار ہا تعجیل مکن +
 برائے دنیا خود را در رنج مینگن + در حالت غضب سخن
 سنجیدہ گوے + آب زمینی بہ آستین پاک مکن + ہنگام
 طلوع آفتاب مختپ + در راہ روی از بزرگاں پیشی
 مکن + در میان سخن مزدوم میا + چپ و راست منکر +
 پیش ہتھاں بر کسے چشم مکن + ہتھاں را کار مفرما +

با دیوانہ و مست سخن گوئے + با فارغان و رندان بر
 سرِ راد منیشیں + بہرِ سود و زیاں آبروئے خود مرینہ +
 فضول و متکبرِ مباحش + از جنگ و رفتہ برکراں باش +
 فروتن باش + زندگانی کن با خدا تعالیٰ بصدق -
 و بہ نفس بقدر - و با خلق با نصاب - و با بزرگان
 بخدمت - و با خردواں بشفقت - و با درویشاں
 بسجاوت - و با دوستاں بموافقت - و با دشمنان بحلم -
 و با عالمیاں بہ تواضع - و با جاہلاں بہ نصیحت +

انتخاب از نامہ خسرواں

بنام بخشندہ رحمتاں

کسے کہ شش ٹوے داشتہ باشد - دوستی را نشاید -
 شجاعت کسے کہ پیرہاے تو واند و در رہانی از آں
 باز ندارد - و دوم ہنرے کہ از تو رہیند - آں را بدہ
 چنداں سرگذشت نکند - بیوم اگر بر تو بخشش کند -
 در ول نگاہ وارو - چہارم چوں از تو سووے

وید۔ فراموش نہاید۔ پیچم ہرگاہ گنار کو چکے از تو
 ہمیند۔ بر تو گیرد۔ ششم چوں پوزش خواہی۔
 نپذیرد +

روزے سرکشے را ترو سکندر آوزوند۔ او را رٹائی
 داد۔ یکے از بزرگان از روعے خشم گفت۔ اگر جاسے تو
 مے بودم۔ مے گشتش + سکندر پاسخ گفت۔ چوں
 من تو نیستم۔ سخواتم ش گشت +

در ہنگام مرگ از سکندر پرسیدند۔ در این زمانگانے
 اندک چگونہ جہاں را زیر دست کردی ؟ گفت
 با دو کار۔ سخت آنکہ دشمنان را ناچار کردم کہ
 دوست من شوند۔ دوم دوستانم را نگذازدم۔
 دشمن گزوند +

و بہ گماشتگان پیڑد۔ کہ ہنگام بزودن بگورستان
 دستش را بیروں گذارند۔ تا مردم مانند بارایں ہمہ
 جہاں گیری تہیدست رفتہ +
 دو چیز است۔ کہ فراموش نباید کرد۔ یکے خدا۔

۱۰ گفت یا وصیت کرد +

دووم مزگ + و دو چیز است کہ آن از یاد باید بڑو۔
 یکے نیکی کہ یکے گنی۔ دووم بی کہ کسے بتو کند +
 اگر ترا چہار چیز باشد۔ در گیتی برخوردار
 خواہی بود۔ یکے نامے کہ از کار خود بدست آری۔
 دووم پایداری در دوستی۔ رسوم راست گوئی۔ چہارم
 پاکدامنی +

ہر کس بہ کنگاش کار کند۔ ہنوارہ آسودہ است +
 با دوستان دوستی نیکوست و بزرگوار آن است کہ با
 دشمنان نیز نیکو کاری کند +

ہر آنکہ با پدر و مادر جزو نیکوئی کند۔ از فرزندان
 نیکوئی نہریند۔ و آنکہ پاس بزرگوارے آتھا ندارو۔ از
 فرزندان خویش ہماں رہیند۔ ہر کس بہ برادران
 دشمنی کند۔ سزاوار برادری نیست +

نوشیرواں گھنٹہ۔ دشمن خویش شمار کسے را کہ
 جوانمردیے خود در آزار مردمان داند۔ و دوست
 پندار کسے را کہ دشمن دوستان تو باشد + با
 مزدوم نے ہنر دوستی ممکن۔ کہ نے ہنر دوستی

و دشمنی را نشاید + بتزس از نادانے کہ خویش را دانا
 شمرد + بد گوئے مزدماں مباش - تا بد گوئے تو بگفتند +
 آزرم پیشہ کن - تا با آبروے باشی + کار نا کردہ
 کردہ مشہار + آنچه نہ نہادہ - بر مدار + پرودہ کس
 مدر - تا پرودہ تو مدرم + پس کس مخند - تا پس
 تو نختند + بخوارمش خویش کار مکن - تا پشیمانی
 بری + نلے آزار باش - تا بے بیم باشی + بگفتہ خود
 کار کن - تا بگفتہ تو کار کنند + نزد نے خرد
 زہان خویش آشکار مکن - تا ستودہ مزدماں باشی +
 پیماندار باش - تا جوانمرد ترین مزدماں باشی + از
 از دل بیروں کن - تا در شمار آزادگان باشی +
 زیر و ستاں را نیکو دار - تا داد گرت خوانند + راست گو
 باش - تا از بد گوئے مزدماں دور باشی + سخن
 بر خواہش مزدماں راں - تا در ہر دل جاے دانستہ
 باشی + با ناداں پیکار مکن - تا بیخ فراواں نہ
 بینی + نیکی از مزدماں در بیخ مدار - تا بہترین
 مزدماں باشی +

انتخاب از کلماتِ قاضی

حکایت ۱- دزدے بخانہ درویشے رفت۔ چندانکہ بیشتر
بجست۔ کمتر یافت * درویش بیدار بود۔ سر بزداشت۔
کہ من روز روشن در این جا بیچ نیام۔ تو در شب
تاریک چه خواهی یافت *

حکایت ۲- یکے گفت فلاں کس دوش از خیزون
باوہ بیہوش افتادہ بود * صاحبیدے این سخن بشنید و
گفت۔ اگر ہوش داشتے۔ مے نخورے *

حکایت ۳- فقیرے زباں بشکر امیرے باز کردہ بود۔
کہ روزگارے خدا بہ بلاے فقرم مبتلا کردہ۔ و عاقبت خداوند
از آن بلا رہانید * صاحبیدے این سخن بشنید و گفت۔ یہے
مے شرم کہ فقرا بخدا نسبت وہد و غنا را بہ بندہ *

حکایت ۴- وقتے ابلے بر آشفٹ دے موحیم چنداں
سقط گفٹ و دشنام داو۔ کہ خود ملول شدہ بگنجے خاموش
نشست۔ یکے از دوستاں ملامتم کردہ۔ کہ چرا در

جواب او بیچ گفتی؟ گفتم پاس حرمتِ دوستان وارم۔
 چہ ایسے کہ بے سابقہ خصوصیت دشنام گوید۔ برو دشنام
 سیلی زند۔ و برو سیلی چوب۔ و برو چوب سنگ و کلوخ۔
 تا ہنگامہ بزرگ شود۔ و مجرب است کہ دعویٰ کن اگر
 از یک طرف لطمہ خور۔ میا بنجی از دو طرف۔ پس بہتر
 آن است کہ تنہا برنجم و تنہا نہنجد +

حکایت ۵۔ کورے شب بر در خانہ بلغزید۔ فریاد کرد کہ

آے اہل خانہ چراغے فرا پیش وارید۔ تا راس کورہ بیچارہ
 سلامت رود۔ یکے گفتش۔ اگر کورسی۔ چراغ را چہ کنی؟
 گفت مے خواہم۔ تا آنکہ چراغ آورد۔ دستم گیرد و خود نیفتد +

حکایت ۶۔ جاپینوس را گفتم۔ کد ام غذا بدن را اصلاح

کند؟ گفت گزسنگی۔ و ہم او فریادید۔ کہ خورون براسے

زندگی است۔ نہ زندگی براسے خورون +

حکایت ۷۔ وقتے حسوے لب بکلامت من کشود

بود۔ یکے از دوستان جانی بر آں عالم وقوت داد۔

چوں آں سخناں شنفتم۔ بختے بر آشنفتم۔ و باز با

خود گفتم۔ کہ جیبا آہچہ حسوواں گفتمہ ائم۔ اگر

در تفت - تزوک گو۔ و اگر در ایشان است و از ایشان
 است۔ ترا چه فتاویٰ۔ کہ تبرا سنی +
 چشد پشد۔ خرج بانداؤ و دخل باید کرد۔ نہ آنکہ خرج
 معلوم باشد۔ و دخل موہوم + بسخن سخن چیناں اعتماد
 نباید کرد + مزد باید دیں را توقیر کند و دشمنان دیں
 را تحقیر + تا توانی با دشمن مدارا کن + بصلح راضی
 شو۔ کہ عاقبت بیچ کار را جز خدا کسے نماند۔ و کثرت
 یاراں و پیارے مال اعتماد را نشاید +

انتخاب از تاریخ ملکم

امیر سلطنت کی حکایت

شہر غزنی کہ دیں زماں بامیر کابل تعلق وارو۔
 امیر سلطنتی ملام پادشاہ آغا ہو۔ بہ ریاقت خود
 ترقی نمودہ سلطنت رسید + حکایت نزم دینے کے
 باید شنید۔ گویند۔ در ابتدائے عمر روزے بشار رفت۔
 برو آہوئے بدست آوزوہ ہمراہ گرفت۔ و روزے بشہر
 نہاؤ + وقت مراجعت اتفاقاً نظرش بر عقب افتاد۔

ماورِ آہو بڑہ را دید۔ کہ بے قرار شدہ از پئے بچہ
 خویش روان است بہ سبکتگیں از راہ شفقت آہو بڑہ
 را رہا کردہ آہو بڑہ و ماورش رُوسے بہ صحرا نہادند۔
 و بچہ ہے کہ از رجم بہ عقب مے کردند۔ سبکتگیں بر
 شکر گزاری حمل نمودہ شب رسولِ خدا صلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ
 را بخواب دید۔ کہ مے فرماید۔ بختِ ترخے کہ بر آں
 حیوان بیچارہ کردہ۔ پادشاہ گروسی۔ اما نباید کہ پادشاہی
 رسیدہ مفرور شوی۔ و این خصلتِ نیکو را از
 دست دہی *

سُلطان محمود کی حکایت

سُلطان محمود پسرِ امیرِ سبکتگیں پادشاہ ہے است
 عالی جاہ۔ ہندو بار بُلک ہند حملہ نمودہ راجگان ہند
 را شکست داد۔ و ہنسیارے از مالک را فتح نمودہ
 چوں بنگدہ سومات را بتصرفِ خود آورد۔ فرمود۔ کہ
 بہت سومات را بشکنند۔ برہمنان بخدمتِ سُلطان
 آمدہ عرض کردند۔ کہ اگر گماشتگانِ سُلطان ازیں کار
 یازد ماند۔ مبالغِ خلیفہ بخزانہ رسانند * اُمرایے وزیر

نیز مضاحت در آن دیدند۔ کہ مبالغہ معروضہ قبول
 شو۔ و از سر شکستن شگے در گذرند۔ و لیکن سلطان
 خدائشاس فرمود۔ کہ سخاوتیم۔ بدنیاد و عقبت بت فروش
 لقب یایم۔ ہماں بہ کہ بہ بت شکن مشہور عالم شوم +
 ایں فرمود۔ و بہ شکستن بت فرماں داد۔ و بدست
 خود گرزے بر سر آں زد۔ لطف خداوندی باید دید۔
 کہ چوں بت شکستہ شد۔ چنگ گویہ مبالغے کہ بر ہماں
 عرضہ مے کردند۔ از جوت آں بت ہیروں آمد +
 بانجند بت را شکستہ دو قطعہ آں بہ غزنی بردند۔ کہ
 یکے در آستانہ مسجد و دگرے در صحن وزار انداختند۔
 و دو قطعہ بہ حریم شریفین فرستادند۔ یکے بہ مکہ معظمہ۔
 و دگرے بہ مدینہ شریفہ +

امیر تیمور کی حکایت

مولد امیر تیمور شہر سبز است۔ کہ از بخارا سی میل
 مسافت دارو۔ تیمور در ابتدا امیر قبیلہ بود۔ و باخر
 بہ ہمت عالی خود ترقی نمودہ پادشاہ عالی جاہ گردید۔
 چوں از جانب راست لنگ بود۔ بہ تیمور لنگ شہرت

وارد ہوا۔ بکھٹا لے کہ در اخالاتِ خود نوشتہ سے گوید۔ کہ
 وقتے از دشمنان فرار کردہ بخرابہ پناہ بُزوم۔ و چند
 ساعت تنہا در آن خرابہ بسر نمودم۔ و در حال
 پریشانیِ خود فکر سے کردم۔ کہ ناگاہ نظر سے بر موسے
 افتاد۔ کہ دانہ غلہ بزرگتر از خود را گرفتہ از دیوار بالا
 سے رُو۔ و من شرمزدم۔ کہ دانہ شصت و ہفت و نیم
 بخاک افتاد۔ لاکین موجہ آں را از دست نداد۔
 تا آخر کار دانہ را بر سر دیوار بُزو۔ از دیدن راہیں
 صورت عزم کردم۔ کہ ہر چند بُراد خود نرسم۔ دست
 از جد و چند باز نکشم۔ تا آنکہ مطلوب خود را
 حاصل کنم۔ اقصیٰ ہمہ عمر ایں واقعہ فراموش نکردم۔
 و بیچ مصیبتے یاس و ناامیدی بر من راہ نیافت۔
 بل بہ ثباتِ راسے و استقامت در ہر کارے کہ
 شروع کردم۔ بیچ گونہ مشکل را بخاطر نیاوردم۔ تا آنکہ
 رسیدم بانچہ رسیدم *

انتخاب از نام حق

توحید باری تعالیٰ

<p>نام حق بر زبان ہے راہیم ملک و صانع و قدیم و حکیم ہرچہ ہست از بندگی و پستی طاعتِ اوست فرضِ عین شدہ داو ما را کتاب تا خوانیم ہرچہ او گفت آں کنیم ہمہ آنچہ او گفت غیر آں کردون روز و شب طالبِ قبول و بیم</p>	<p>کہ بجان و دلش ہمے خوانیم خالق و رازق و رؤف و رحیم ہمہ زو یافت صورتِ ہستی بر ہمہ خلق ہنچو دین شدہ کرد ما را خطاب تا دانیم طاعتِ او بجاں کنیم ہمہ نیست سودے بجز زیاں کردون پیرو اُمتِ رسولِ کویم</p>
--	---

نعتِ سید المرسلین صلعم

<p>مشکر حق را کہ پیشوا داریم بہتر و بہتر و گزینِ ہمہ او شریعتِ بیاں کند ما را صلواتِ خدا سے بر کسے باد رحمتِ حق جتارِ یارانش</p>	<p>پیشوا سے چو مصطفیٰ داریم سزور و خاتمِ نغمین ہمہ او طریقتِ عیاں کند ما را تا ہر روز جزا پیایے باد باد و بر چمکہ دوستدارانش</p>
--	--

تاکید نماز و دعا

روز محشر که جان گداز بود پس مکن در نمازها تقصیر خود سنائی چه بس بگو گفت است غم درین خور که غم غم دین است غم موثرا محو که پیود است یا الهی بره تو توفیق رحمت حق ستار خواننده	اولین پرسش نماز بود تا در آن روز باشد توفیق در معنی نگر که چون سفت است همه غمها فرو تر از این است بسیچکس در جهان نیاشود است راه رها بسوی تحقیق باز گوینده و رساننده
---	---

تاکید به آموختن شرع

گر تو خواهی که شرع آموزی آنچه از وی سوال خواهد بود در طلب کزون حقیقت کار	بایدت جد و جهد و دل سوزی نسزد گر ملال خواهد بود از خدا شرم دار و شرم دار
--	--

نماز فریضه شب روزه

آنچه فرض است در شب روزه دو بصریح و چهار پیشین است سه بشام و چهار در حفتن وثر از واجبات میدارند	هفده رکعت بود گر آموزی چار در وقت عصر تعیین است زیس زکوتر نئے توان گفتن بر همه واجب است بگذارند
---	--

